

Vlaamse overheid
Beroepsinstantie inzake openbaarheid van bestuur
en hergebruik van overheidsinformatie
Afdeling openbaarheid van bestuur
Koning Albert II laan 15, bus 207
1210 BRUSSEL
T: 02 553 57 25
Mail: openbaarheid@vlaanderen.be

Dossiernummer: OVB/2024/297

DE BEROEPSINSTANTIE - Afdeling openbaarheid van bestuur

Bevoegdheid beroepsinstantie

Bestuursdecreet van 7 december 2018, titel II, hoofdstuk 3, afdeling 6.

Besluit van de Vlaamse Regering van 19 juli 2007 tot oprichting van de beroepsinstantie inzake openbaarheid van bestuur en hergebruik van overheidsinformatie.

Voorafgaande procedure

Bij mailbericht van 6 november 2024 diende ■■■ een verzoek in bij LANTIS (de naam waaronder BAM nv van publiek recht handelt), om, in het kader van een grootschalig Europees onderzoek dat de inzet van publieke middelen bij de PFAS-problematiek in kaart brengt, een afschrift te verlenen van de bestuursdocumenten *“die de informatie bevatten van de kosten verbonden aan de aanpak van de PFAS-problematiek voor de werf op Linkeroever en Zwijndrecht sinds 2021?”*

- *boekhoudkundige balans die duidelijk de extra kosten van de PFAS-problematiek weergeeft per locatie en periode?*

- *Overzicht van de globale meerkost die de werf op Linkeroever en Zwijndrecht voortkomt uit de extra kosten voor reiniging, afvoer van verontreinigde grond en grondwaterbemaling.*“

Bovendien verzocht hij eveneens: *“Ik las in de pers dat er inderdaad een enorme meerkost is ten gevolge van de aanwezigheid van hoge concentraties PFAS in de bodem, grond- en oppervlaktewater van de Oosterweelwerven op Linkeroever en Zwijndrecht. Kan u de (interne) documenten bezorgen die deze cijfers weergeven met telkens de bron en uitleg van waar deze meerkost wordt gecreëerd.”*

Bij mail van 3 december 2024 werd dit verzoek tot openbaarmaking door Lantis geweigerd.

Op 3 december 2024 diende ■■■ beroep in bij de beroepsinstantie tegen voormelde beslissing van Lantis. Dit beroep werd door de beroepsinstantie geregistreerd op 5 december 2024.

Op 2 januari 2025 werd, in toepassing van artikel II.50, §1, tweede lid van het Bestuursdecreet de beroepstermijn van dertig kalenderdagen verlengd tot een termijn van vijfenveertig kalenderdagen

Ontvankelijkheid van het beroep

Het oorspronkelijke verzoek dateert van 6 november 2024.

De in beroep aangevochten beslissing van 3 december 2024 maakt melding van de beroepsmogelijkheden en -modaliteiten, zoals voorgeschreven in artikel II.43, §1, derde lid van het Bestuursdecreet.

Het ingediende beroep d.d. 3 december 2024 is ingesteld binnen de decretaal voorgeschreven termijn, conform artikel II.48, §1, derde lid van het Bestuursdecreet.

Het beroep is bijgevolg tijdig ingediend. Het beroep is **ontvankelijk**.

Gegrontheid van het beroep

Overeenkomstig artikel II.31, eerste lid Bestuursdecreet heeft het recht op passieve openbaarheid betrekking op bestuursdocumenten. Op grond van deze bepaling is elke instantie in principe verplicht aan eenieder die erom verzoekt inzage te geven in, uitleg te verschaffen over of een afschrift te bezorgen van de gewenste bestuursdocumenten.

De openbaarmaking kan slechts geweigerd worden mits toepassing wordt gemaakt van één of meerdere uitzonderingen, zoals gestipuleerd in de artikelen II.33 tot en met II.39 van voormeld decreet.

1. Bestreden beslissing

In de bestreden beslissing wordt de openbaarmaking geweigerd bij toepassing van de uitzonderingsgrond in artikel II.35, 4° en artikel II.36, §1, 8° Bestuursdecreet.

Lantis geeft aan dat Lantis het bedrijf dat mag verantwoordelijk geacht worden voor de PFAS-verontreiniging binnen het projectgebied van de Oosterweelverbinding op de Antwerpse linkeroever, te weten Linkeroever zelf en Zwijndrecht, heeft gedagvaard voor de Ondernemingsrechtbank te Antwerpen (ingeleid op 25/06/24 en met rolnummer A/24/03229). De rechtbank heeft een bemiddelaar aangesteld teneinde te onderzoeken of een vergelijk tussen de partijen mogelijk is. Lantis stelt dat het geschil met 3M niet enkel betrekking heeft op juridische principes van contractuele en buitencontractuele aansprakelijkheden, maar ook op de kwantiteit van kosten en schade. Bijgevolg is Lantis van oordeel dat voormelde uitzonderingsgrond van toepassing is, nu voormeld rechtsgeding, in het bijzonder de bemiddeling die nu loopt, gebaat is bij een sereen en vertrouwelijk debat teneinde de kans op een gunstige uitkomst te vrijwaren.

Lantis vervolgt dat een gunstig resultaat in de hangende procedure het algemeen belang dient gezien Lantis met publieke middelen werkt en de inzet van voormeld rechtsgeding de recuperatie betreft van uitgaven lastens de vervuiler, waar deze anders door de gemeenschap zouden gedragen worden. Lantis is van mening dat tegemoetkomen aan het individuele belang van de openbaarmaking in deze fase het algemeen belang enkel kan schaden. Om deze reden wordt het verzoek afgewezen.

2. Inhoud van het beroepschrift

In zijn beroepschrift geeft de beroeper aan dat de inhoud (via een persbericht) van de gevraagde bestuursdocumenten reeds door Lantis gedeeld is met de krant "De Tijd" op dinsdag 29 oktober 2024 voor het publiek verschenen artikels:

[Kostprijs Oosterweel stijgt boven 10 miljard euro | De Tijd](#)

"Behalve de inflatie in de bouwkosten (770 miljoen) is de omgang met de pfas-vervuiling op de werf de belangrijkste kostendrijver. Niet alleen moet Lantis het grondwater dat verontreinigd is met de moeilijk afbreekbare en toxische stoffen zuiveren (810 miljoen), ook moet de bouwheer door de pfas-heisa extra kosten maken om propere grond afgevoerd te krijgen (410 miljoen). Daar komen nog extra kosten bij voor de verwerking van onder meer asbest (140 miljoen), bijkomende milieu- en technische eisen in vergunningsprocedures (440 miljoen) en een half miljard euro voor de contractuele risicoverdeling met de aannemers."

[Kostprijs Oosterweel loopt op van 7 tot 10 miljard euro: "Door inflatie, overkappingen en kosten van PFAS-verontreiniging" | VRT NWS: nieuws](#)

"De kostprijs voor de Oosterweelwerken in Antwerpen is opgelopen van 7 tot ruim 10 miljard euro. Dat schrijft De Tijd en bouwheer Lantis bevestigt het nieuws. De extra kosten komen onder meer door de inflatie en de stijging van de prijzen in de bouwsector. Daarnaast zijn er overkappingen toegevoegd aan het project en zijn er ook extra kosten door de PFAS-verontreiniging."

De beroeper vervolgt dat "Ondanks de publicatie van deze gegevens in de krant, haalt Lantis in de bestreden beslissing aan dat mijn aanvraag wordt geweigerd mits toepassing van volgende uitzondering:

Artikel II.35, 4° van het Bestuursdecreet (Decreet van 7/12/2018):

"de rechtspleging in een burgerlijk of administratief rechtsgeding en de mogelijkheid om een eerlijk proces te krijgen"

Zonder een stukkenlijst of enige oplijsting van gebruikte stukken is het niet bewezen dat de gevraagde bestuursdocumenten ook effectief als stuk deel uitmaken van het lopende rechtsgeding. Ik vind het toch vreemd dat de basisdocumenten die de kosten gemaakt door Lantis, en dus volledig gepubliceerd in de media, wel aan journalisten en media worden gegeven. Maar niet aan een burger die wilt weten welke kosten er door de gemeenschap gedragen moeten worden. "

3. Standpunt van LANTIS

Bij mailberichten van 9, 17, 20 december 2024 en 7 en 20 januari 2025 verzocht de beroepsinstantie Lantis om nadere toelichting bij de bestreden beslissing. Na aankondiging van een nadere toelichting bij mail op 17 en 19 december 2024 en mondeling op 23 december 2024, mocht de beroepsinstantie op 10 en 24 januari 2025 de hiernavolgende toelichting ontvangen.

Omtrent het argument van de beroeper m.b.t. enkele berichten in de pers omtrent de toegenomen realisatiekost van het project Oosterweelverbinding, stelt Lantis dat het niet klopt dat Lantis informatie zou gedeeld hebben met De Tijd of met andere media die nu aan de beroeper zou worden geweigerd. Het betreft volgens Lantis hier een loutere en onjuiste assumptie van de beroeper. Lantis verduidelijkt als volgt:

"Op maandag 28 oktober 2024 werd Lantis gecontacteerd door een journalist bij De Tijd. De journalist in kwestie had (vertrouwelijke) informatie in zijn bezit gekregen over de stijgende kostprijs van het Oosterweelproject. Hij wenste ons te bevragen over deze informatie. Lantis heeft de vragen van de journalist beantwoord. Daags nadien, op dinsdag 29 oktober, heeft Lantis een persbericht verspreid met meer duiding

over de stijgende kostprijs van het project: <https://www.oosterweelverbinding.be/nieuws/externe-factoren-doen-kostprijs-oosterweel-stijgen>

Lantis zag zich verplicht tot publicatie van dit persbericht, gelet op het paginagrote artikel in De Tijd. Het persbericht is de enige informatie die Lantis gedeeld heeft met media. Extra documentatie, zoals de informatie waar de verzoeker in casu naar vraagt, werd -onder meer gelet op de lopende rechtsgang met 3M niet bezorgd."

Verder bevroegd over het ingeroepen hangend rechtsgeding met 3M, de concrete link met huidig verzoek tot openbaarmaking en de schade die de openbaarmaking in concreto zou toebrengen aan de belangen van Lantis, stelt Lantis:

"BAM/Lantis heeft in de periode 2017-2018 met 3M onderhandeld inzake de gevolgen van de zware PFAS-verontreiniging en de gevolgen ervan voor het project Oosterweelverbinding. Dit heeft geresulteerd in een dading. Deze dading was in 2021 de aanleiding tot een parlementaire onderzoekscommissie in het Vlaamse Parlement inzake de PFAS-verontreiniging in Zwijndrecht en Antwerpen-Linkeroever.

Zoals u weet, is een dading een overeenkomst die een geschil tussen partijen beslecht door een evenwichtig geheel van toegevingen van beide kanten. Een voor BAM/Lantis cruciaal onderdeel van dit evenwicht betrof het engagement van 3M Belgium om de zwaarst vervuilde partijen grond uit het projectgebied Oosterweelverbinding over te nemen door verplaatsing ervan naar de site 3M en verwerking ervan ter plaatse in de vorm van een veiligheidsberm.

Onder meer door wijziging (en verstrenging) van het wettelijke en jurisdictionele kader omtrent PFAS na het afsluiten van de dading bleek evenwel dat voormelde engagement niet meer uitvoerbaar is. Het verplaatsen van de zwaarst vervuilde grond om er een berm mee aan te leggen, bleek in het kader van de Vlarebo-reglementering over het grondverzet niet meer mogelijk sinds de schorsingsarresten van de RvS terzake (nrs. 252.567 en 253.523) en zou in rechte neerkomen op de creatie van een stortplaats voor afvalstoffen (...)"

Lantis stelt dat dit heeft geleid tot nieuwe onderhandelingen met 3M Belgium teneinde een alternatieve oplossing af te spreken voor de partijen zwaarst vervuilde grond, evenwel zonder resultaat.

Lantis vervolgt dat het Vlaamse Gewest, de Vlaamse Gemeenschap, de OVAM, de VMM en 3M op 6 juli 2022 een saneringsovereenkomst die de engagementen vastlegt voor de aanpak van de verontreiniging en voor de bespoediging van bepaalde saneringsmaatregelen hebben gesloten. Lantis is geen partij bij deze saneringsovereenkomst, maar is in het kader hiervan wel begunstigde van een beding ten behoeve van een derde. Dit voorziet in de betaling aan Lantis van een bijkomend bedrag van 50 miljoen EUR en in het verlenen van 3M aan Lantis van zogenaamde "bijkomende diensten" voor een bedrag van maximaal 50 miljoen EUR. Tot op heden heeft 3M nagelaten om uitvoering te geven aan haar verbintenis om ondersteunende diensten te verlenen, hoewel Lantis een eerste concreet voorstel daartoe heeft gedaan. Bovendien voert 3M haar bodemsaneringsplicht niet correct en stipt uit.

Dit alles heeft voor gevolg gehad dat Lantis uiteindelijk een aanzienlijk bijkomend volume verontreinigde gronden op haar eigen kosten heeft moeten afvoeren omwille van de noodzakelijke voortgang van de werken. Het zijn o.m. deze kosten die Lantis tracht nog te recupereren via gerechtelijke weg. Lantis heeft bijgevolg 3M gedagvaard waarbij de vordering gebaseerd is op contractuele en buitencontractuele aansprakelijkheid, met in eerste instantie gericht op de aanstelling van een gerechtelijke bemiddelaar, hetgeen is gebeurd bij tussenvonnis van 2 augustus 2024 van de Ondernemingsrechtbank te Antwerpen. De opdracht loopt tot 2 februari 2025 en kan op verzoek van de partijen nog worden verlengd. Lantis geeft ook nog aan dat de vorderingen voor de door Lantis geleden schade slechts provisioneel zijn begroot bij gebreke aan definitieve afrekening.

En verder: *“Uiteraard behoren de tot op heden bewezen uitgaven van Lantis tot het bundel der overtuigingsstukken die onze raadslieden in deze procedure hebben neergelegd, zowel ter zitting van de Ondernemingsrechtbank als tijdens de startvergadering van de bemiddeling.”*

Alsook: *“Het is evident dat Lantis deze ultieme bemiddeling, die onder de leiding van de gerechtelijke bemiddelaar onder strenge vertrouwelijkheidsafspraken verloopt, alle kans op slagen wil geven. Deze gerechtelijke bemiddeling vormt voor beide partijen, niet in het minst voor 3M Belgium, een veilige ruimte waarin open kan gepraat worden en stukken becommentarieerd. Documenten en informatie openbaar maken die onderdeel vormen van de bemiddeling, waaronder elementen van de globale meerkost PFAS, draagt niet bij tot de sereniteit en vertrouwelijkheid die een onontbeerlijke context vormen voor een dergelijk debat.*

Wij wijzen er in dit verband op dat de verzoeker lid is van burgerbeweging GrondRecht (dit vermeldt hij zelf in de handtekening van zijn mailverkeer). Grondrecht is 1 van de verenigingen die werden opgericht naar aanleiding van de ruimere bewustwording omtrent de PFAS-problematiek, naast bijvoorbeeld Zwijndrecht Gezond. In oktober 2022 ondertekenden de Vlaamse Overheid, Lantis, de gemeente Zwijndrecht, Bond Beter Leefmilieu, Natuurpunt Waasland en burgerbeweging Zwijndrecht Gezond het Saneringsverbond (<https://www.vlaanderen.be/pfas-vervuiling/pfas-aanpak-regio-zwijndrecht/saneringsverbond>), een omvattend plan om in een constructieve samenwerking de PFAS-verontreiniging in Zwijndrecht en omstreken aan te pakken. Grondrecht heeft geweigerd om toe te treden tot voormeld Saneringsverbond. In een opiniestuk van 29 oktober 2024 (dwz ongeveer een week voor het openbaarheidsverzoek) zonder vermelding van auteur, te vinden via <https://grondrecht.eu/de-vervuiler-betaalt-de-kosten-van-de-pfas-sanering-voor-oosterweel-zijn-voor-de-belastingbetaler/> wordt namens Grondrecht de stelling verkondigd dat het niet 3M Belgium doch wel de belastingbetaler zal zijn die de kost van de vervuiling, veroorzaakt door 3M Belgium, zal dienen te betalen.

Het risico in concreto van voorliggende openbaarheidsvraag bestaat er in dat de verzoeker de informatie die hij langs deze weg zou bekomen, zal (laten) aanwenden via klassieke en sociale media en pers op een wijze dat de gerechtelijke bemiddeling tussen Lantis en 3M Belgium het risico loopt voorwerp te worden van beschadiging, dat de onderhandelingstafel niet langer als een safe space wordt gepercipieerd en dat de inspanningen van de bemiddelaar ondergraven dreigen te worden. In die zin is de figuur van de gerechtelijke bemiddeling zelf inzet van de afweging die ter zake dient gemaakt te worden. Lantis is er van overtuigd dat de lopende bemiddeling de beste kans biedt om in casu het principe “de vervuiler betaalt” werkelijkheid te laten worden. In overleg met juridische experts heeft Lantis voor deze strategie gekozen.

Een gunstig resultaat is een zaak van algemeen belang. Debatten in de media zijn in staat om het klimaat aan de bemiddelingstafel te beïnvloeden, zeker wanneer de inzet groot is en de verhoudingen tussen de betrokkenen delicaat. Het worst case scenario houdt in dat 3M Belgium de onderhandelingstafel verlaat en dat is in deze geen louter theoretisch risico. Het resultaat daarvan zal zijn dat Lantis noodgedwongen een kostelijke en langdurige procedureslag verder zal dienen te zetten om vervuiler 3M Belgium tot betaling te dwingen, zonder garantie dat dit finaal zal leiden tot enige recuperatie van uitgaven.

Ingaan op het openbaarheidsverzoek van de verzoeker legt een hypotheek op de door Lantis gekozen strategie om overheidsuitgaven te recupereren van de vervuiler. Het particuliere belang van de verzoeker zou in dat geval prevaleren op het algemene belang. Dit kan onmogelijk de bedoeling geweest zijn van de wetgever bij de uitwerking van het recht van de burger op toegang tot bestuursdocumenten.

Bovendien wordt gewezen op de provisionele begroting van de verschillende schadeposten, in het bijzonder deze uit hoofde van buitencontractuele schade : de cijfers waarover Lantis momenteel beschikt, vormen nog steeds maar een tussenstand van wat men als “de meerkost van de PFAS-verontreiniging” zou kunnen

beschouwen. Lantis wenst de uitgegeven publieke middelen maximaal te recupereren. Het openbaar maken van provisoire cijfers houdt een reëel risico in voor de kansen op een gunstig compromis.”

M.b.t. de vraag van de beroepsinstantie om de gevraagde stukken te bezorgen, verwijst Lantis naar het volgende:

“ Wat “de boekhoudige [sic] balans die duidelijk de extra kosten van de PFAS-problematiek weergeeft per locatie en periode” betreft : de balans is een publiek document dat terug te vinden is via de website van de Nationale Bank van België : <https://www.nbb.be/nl/balanscentrale>

• Wat het “Overzicht van de globale meerkost die de werf op Linkeroever en Zwijndrecht voortkomt uit de extra kosten voor reiniging, afvoer van verontreinigde grond en grondwaterbemaling” betreft, wijzen wij er op dat de werken op Linkeroever nog gaande zijn. Een dergelijk overzicht geeft tot op heden slechts een tussenstand weer, gezien er nog steeds facturen en verrekeningen dienen te worden verwerkt waarbij een uitsplitsing dient te worden gemaakt van reguliere kost en “aan PFAS gelinkte kost”. Om die reden dient er ook steeds gewerkt te worden met prognoses.

Bijgaand vindt u een document dat een overzicht geeft van de uitgaven waarmee Lantis inzake PFAS rekening houdt. Als bestuursdocument beschouwen wij dit in het licht van een vraag naar de globale meerkost, zoals gesteld door verzoeker, als “niet af”. Dat laatste vertaalt zich bijvoorbeeld ook in een provisoire schadebegroting in het hangende geding met 3M Belgium, dat Lantis als een zwaarwichtig belang inroept om geen gedetailleerde informatie bekend te maken.”

4. Standpunt van de beroepsinstantie

M.b.t. de vraag – in het kader van de werf op Linkeroever en Zwijndrecht - naar een afschrift van de *“boekhoudkundige balans die duidelijk de extra kosten van de PFAS-problematiek weergeeft per locatie en periode”*, verwijst Lantis naar de balans “dat een publiek document is dat terug te vinden is via de website van de Nationale Bank van België : <https://www.nbb.be/nl/balanscentrale>.”

Bij nazicht door de beroepsinstantie van deze link en van de neergelegde jaarrekeningen van de Beheersmaatschappij Antwerpen Mobiel met ondernemingsnummer 0850139085, moet de beroepsinstantie redelijkerwijze vaststellen dat de daar neergelegde jaarrekeningen niet voldoen aan de concrete vraag van beroeper naar een boekhoudkundige balans die de extra kosten van de PFAS-problematiek per locatie en per periode weergeeft. Ook het door Lantis bezorgde stuk dat volgens Lantis een overzicht geeft van de uitgaven waarmee Lantis inzake PFAS rekening houdt, beantwoordt niet aan dit concrete verzoek. De beroepsinstantie kan bijgevolg op basis van de door Lantis bezorgde toelichting redelijkerwijze enkel besluiten dat de door de beroeper gevraagde boekhoudkundige balans niet voorhanden is. De overheidsinstantie is ook niet verplicht om nieuwe documenten op te stellen of bestaande informatie te analyseren of te verwerken (artikel II.31 Bestuursdecreet).

Nu een openbaarheidsverzoek enkel maar betrekking kan hebben op bestaande informatie die in het bezit is van een overheidsinstantie, zoals omschreven in artikel I.4, 3° van het Bestuursdecreet, dient het beroep voor wat betreft dit punt dan ook als **ongegrond** te worden beschouwd.

M.b.t. de vraag naar een afschrift van het *“Overzicht van de globale meerkost die de werf op Linkeroever en Zwijndrecht voortkomt uit de extra kosten voor reiniging, afvoer van verontreinigde grond en grondwaterbemaling”* en van *“de (interne) documenten (bezorgen) die deze cijfers weergeven met telkens de bron en uitleg van waar deze meerkost wordt gecreëerd”*, wijst Lantis erop dat de werken op Linkeroever nog aan de gang zijn en stelt Lantis dat een dergelijk overzicht van de globale meerkost (op Linkeroever en Zwijndrecht) voorkomend uit extra kosten voor reiniging, afvoer van verontreinigde grond en grondwaterbemaling op heden een tussenstand weergeeft, gezien er nog steeds facturen en verrekeningen

dienen te worden verwerkt waarbij een uitsplitsing tussen reguliere en “aan PFAS gelinkte” kost moet gemaakt worden.

Lantis bezorgt de beroepsinstantie een document – met als titel “PFAS_revisited end 2024 externe vraag-november 2024.pdf” - dat volgens Lantis een overzicht geeft van de uitgaven waarmee Lantis inzake PFAS rekening houdt. Lantis is van oordeel dat dit document niet af is, ook verwijzend naar de provisoire schadebegroting in het hangende geding met 3M Belgium.

N.a.l.v. een bijkomende vraag van de beroepsinstantie geeft Lantis aan dat dit document de informatie bevat die onder de vraagstelling van verzoeker kan begrepen worden. *“De cijfers in de tabel geven de globale directe kost weer van maatregelen die door de aannemers worden genomen op de werf, met inbegrip van activiteiten als afvoer van grond, reinigen van grond, zuiveren van grondwater. Die directe kost is een meerkost ten opzichte van de aanneming zoals die zich zou hebben voorgedaan zonder de aanwezigheid van PFAS-verontreiniging. De tabel is een bestaand, evolutief document. De tabel aan sich vormt geen afzonderlijk stuk in het rechtsgeding. De cijfers die erin voorkomen, komen uiteraard wel terug in de stukken die officieel werden gedeeld met 3M Belgium in het kader van het geding.”*

Het Bestuursdecreet maakt voor wat betreft de uitzonderingsgronden een onderscheid tussen enerzijds bestuursdocumenten die milieu-informatie bevatten en anderzijds bestuursdocumenten die geen milieu-informatie bevatten. Artikel I.4, 11° van het Bestuursdecreet somt gedetailleerd op wat onder milieu-informatie moet verstaan worden waarbij milieu-informatie ruim wordt geïnterpreteerd. Naar het oordeel van de beroepsinstantie kunnen de gegevens uit het aan de beroepsinstantie bezorgde document, nl. de meerkost ten opzichte van de aanneming zoals die zich zou hebben voorgedaan zonder de aanwezigheid van PFAS-verontreiniging, beschouwd worden als milieu-informatie in de zin van artikel I.4, 11° e) Bestuursdecreet. Uit deze meerkost blijkt immers de kost voor maatregelen die tot doel hebben de PFAS-verontreiniging te herstellen en in die zin blijkt hieruit ook de mate van PFAS-verontreiniging.

Lantis baseert zich voor de weigering tot openbaarheid van het betrokken document impliciet op artikel II.33, 2° Bestuursdecreet. Artikel II.33, 2° Bestuursdecreet bepaalt dat, tenzij het belang van de openbaarheid primeert, de overheidsinstanties, vermeld in artikel II.28, §1, een aanvraag mogen afwijzen als de aanvraag betrekking heeft op bestuursdocumenten die niet af of onvolledig zijn.

Aangaande onafgewerkte documenten stelt de memorie van toelichting bij artikel II.33, 2° van het Bestuursdecreet het volgende: *“Het ogenblik waarop een document als “af” kan beschouwd worden, verschilt van document tot document. Zo moet een onderscheid gemaakt worden tussen documenten die worden gemaakt in het kader van een besluitvormingsprocedure en andere documenten. Documenten ter voorbereiding van een besluitvormingsprocedure zijn pas af indien ze een definitieve status hebben verkregen, dit wil zeggen indien ze ondertekend zijn door de persoon die in het kader van deze procedure bevoegd is. Dit betekent geenszins dat er een eindbeslissing in de procedure zou moeten genomen zijn. Ook tussentijdse rapporten, adviezen en nota's zijn openbaar, nog voor de eindbeslissing is gevallen, voor zover ze definitief af zijn, dit wil zeggen ondertekend door de bevoegde persoon, zelfs al zijn deze documenten vatbaar voor wijziging of herziening ten gevolge van nieuwe factoren en elementen. Andere documenten, die niet kaderen in een besluitvormingsprocedure worden door de opsteller(s) zelf van het document gekwalificeerd als zijnde af of niet af. Zo zal een document dat wordt opgesteld door een groep personen, slechts af zijn wanneer de groep besluit dat het document af is, dit wil zeggen dat er niets meer aan het document dient veranderd te worden, wat niet uitsluit dat wijzigingen achteraf mogelijk zijn ten gevolge van nieuwe omstandigheden.”* (Parl.St. VI.Parl. 2017-18, nr. 1656/1, 56-57).

De beroepsinstantie is evenwel van oordeel dat het betrokken document “PFAS_revisited end 2024 externe vraag-november 2024.pdf” op zich niet te beschouwen is als een document dat onaf is. Het feit dat de

werken aan de Linkeroever nog bezig zijn en dat het in die zin volgens Lantis slechts om een tussenstand zou gaan en een evolutief document is, doet niets af aan het feit dat op het moment van de aanvraag, nl. november 2024 zoals ook blijkt uit de titel van het document, dit tussentijds document als af moet beschouwd worden. Het feit dat er nog wijzigingen zullen optreden, maakt niet dat het bezorgd document geen afgewerkt document is, maar wel dat er op dat moment een nieuw document zal zijn met dan wellicht deels andere cijfers.

In zoverre Lantis voor de weigering tot openbaarmaking van het betrokken document een beroep zou doen op de uitzonderingsgrond bepaald in artikel II.36, §1, tweede lid, 8° van het Bestuursdecreet, is de beroepsinstantie van oordeel dat deze uitzonderingsgrond, die restrictief moet worden geïnterpreteerd, evenmin speelt.

Deze uitzonderingsgrond wil het eerlijk verloop van de rechtspleging vrijwaren. Een essentieel onderdeel van het recht op een eerlijk proces is het beginsel van de 'gelijkheid der wapens in een proces'; dit beginsel van de wapengelijkheid houdt in dat elke partij het recht heeft haar argumenten te doen gelden in omstandigheden die haar niet benadelen ten opzichte van de tegenpartij. De bestaansreden van de voormelde uitzonderingsgrond is vooral daarin gelegen, te verhinderen dat de openbaarheid van bestuur waaraan één partij onderworpen is, afbreuk doet aan de wapengelijkheid. Zonder deze uitzonderingsgrond zou één partij op grond van de openbaarheid van bestuur kunnen verplicht worden stukken in het gerechtelijk debat te brengen die tegen haar zouden kunnen pleiten, daar waar de andere partij enkel die elementen die haar eis ondersteunen, kenbaar mag maken om het oordeel van de rechter te beïnvloeden.

Deze uitzonderingsgrond is dus een correctief op de openbaarheid om te beletten dat een instantie zou worden verplicht in een rechtsgeding de tegenpartij informatie ter beschikking te stellen die vervolgens tegen haar wordt uitgespeeld. De bedoelde uitzonderingsgrond mag echter niet op een abstracte manier worden ingeroepen, maar er moet concreet worden aangetoond dat het gevraagde bestuursdocument verband houdt met een bestaand rechtsgeding én tegen een bestuursinstantie kan worden aangewend.

De beroepsinstantie heeft inderdaad vastgesteld – zie ook supra - dat er een lopend geding is tussen BAM en 3M en dat er thans een gerechtelijke bemiddeling loopt waarvan de wettelijke basis is vastgelegd in het Gerechtelijk Wetboek (artikel 1723/1 e.v. Ger. Wb), dat de regels en procedures rond bemiddeling duidelijk beschrijft. Zo ook bepaalt artikel 1735, §3 Ger. Wb dat gedurende de bemiddeling de rechter geadiëerd blijft.

M.b.t. de uitzonderingsgrond van artikel II.36, §1, tweede lid, 8° Bestuursdecreet (de rechtspleging in een burgerlijk of administratief rechtsgeding en de mogelijkheid om een eerlijk proces te krijgen) stelt de beroepsinstantie vast dat de huidige beroeper die de openbaarmaking van bepaalde stukken vraagt geen procespartij is in voormeld rechtsgeding/gerechtelijke bemiddeling. De beroeper kan de instantie dus weliswaar vragen om bepaalde informatie ter beschikking te stellen, maar kan deze informatie niet rechtstreeks uitspelen in het rechtsgeding, aangezien hij daarin geen partij is. Bovendien komen volgens de toelichting van Lantis de cijfers die in het betrokken document voorkomen, terug in de stukken die officieel werden gedeeld met 3M Belgium in het kader van het geding. Bijgevolg gaat het om informatie die reeds aanwezig is in het voormeld rechtsgeding. Het gaat derhalve niet om informatie die door Lantis ter beschikking zou gesteld worden aan beroeper en die vervolgens tegen haar zou worden uitgespeeld in een hangend rechtsgeding.

De beroepsinstantie ziet ook geen andere uitzonderingsgronden die zich verzetten tegen de openbaarmaking van het betrokken document en evenmin wordt dit door Lantis aangevoerd.

Bijgevolg is het beroep wat het document "PFAS_revisited end 2024 externe vraag-november 2024.pdf" betreft, **gegrond** mits volgende specificering: gezien het voorwerp van het verzoek tot afschrift betrekking

had op de informatie van de kosten verbonden aan de aanpak van de PFAS-problematiek voor de werf op Linkeroever en Zwijndrecht sinds 2021, dient de openbaarmaking van het betrokken document eveneens beperkt te worden tot deze gevraagde informatie.

Lantis geeft nog aan *geen gedetailleerde informatie* te willen vrijgeven verwijzend naar voormeld hangend geding voor de Ondernemingsrechtbank te Antwerpen en de lopende gerechtelijke bemiddelingsprocedure. In het kader van dit lopend rechtsgeding roept Lantis artikel II.35, 4° en voor wat betreft milieu-informatie artikel II.36, §1, tweede lid, 8° van het Bestuursdecreet in.

Gezien de beroepsinstantie geen andere documenten mocht ontvangen dan het voormeld document "PFAS_revisited end 2024 externe vraag-november 2024.pdf" en uit de toelichting van Lantis blijkt dat er weldegelijk nog documenten bestaan die beantwoorden aan het initiële verzoek van de beroeper, kan de beroepsinstantie evenwel niet in concreto nagaan of en in welke mate wettelijke of decretale uitzonderingsgronden van toepassing zouden zijn en dient bijgevolg het beroep **gegrond te worden bevonden, onder voorbehoud van de eventuele toepassing van wettelijke of decretale uitzonderingsgronden.**

Na beraadslaging,

BESLUIT:

Het beroepschrift van ■■■ d.d. 3 december 2024 tegen de beslissing van LANTIS van 3 december 2024 wordt als ontvankelijk doch deels als ongegrond, deels gegrond en deels gegrond onder voorbehoud van de eventuele toepassing van wettelijke of decretale uitzonderingsgronden beschouwd.

Bijgevolg dient Lantis aan ■■■ een afschrift te bezorgen van het document "PFAS_revisited end 2024 externe vraag-november 2024.pdf", evenwel beperkt tot informatie voor de werf op Linkeroever en Zwijndrecht sinds 2021.

Geen toestemming tot hergebruik van bestuursdocumenten

In zoverre dit beroep gegrond werd verklaard, geldt dat deze inwilliging van de aanvraag tot openbaarmaking GEEN toestemming inhoudt om de gevraagde bestuursdocumenten te hergebruiken, als vermeld in titel II, hoofdstuk 4 van het Bestuursdecreet van 7 december 2018 (zie artikel II.44, §3, van het Bestuursdecreet).

Brussel, 28 januari 2025

Voor de beroepsinstantie,
afdeling openbaarheid van bestuur,

Bruno ASSCHERICKX
Voorzitter